

A fájdalom és terápiájának megfontolásairól a gyermekeknél,
az egyes életkorok eltérő idegrendszeri fejlettségének
figyelembevételével

Dr. Mikos Borbála, Magyarországi Református Egyház Bethesda Gyermekkórház,
Gyermekanaeszteziológia és Intenzív Terápiás Osztály
SE Neurológiai Klinika 2015.október 28.

Darwin 1872:

**„...az éhség-és fájdalomérzés a legfontosabb:
vitális emóciók az újszülött életben maradásához...”**

De mi is a fájdalom tulajdonképpen ?

KOMPLEX: szubjektív szenzoros és emocionális élmény, tapasztalat

Befolyásolja a tanulás, életkörülmények, szülői nevelés

Kontext-dependens

Nemzetközi és Európai Fájdalom Társaság 1993: a fájdalommentes élet alapvető emberi jog

„...helyzetével él vissza az az orvos, aki a beteg kérését objektív fájdalomtünetek hiányára hivatkozva visszautasítja, és megtagadja a hatékony fájdalomcsillapítást. „

prof. Dr. Vimlāti László

FÁJDALOM

Hauer, J. et al 2014

kellemetlen szomatikus vagy viscerális szenzáció

pathofiziológiai osztályozás

nociceptív

neuropathiás

nociceptor stimuláció
szövetkárosodás v. gyulladás
következtében

szomatikus

viscerális

bőr
lágyszövet
vázizom
csont

belső
szervek

jól lokalizált
éles-szorító-
szűrő-lüktető

rosszul lokalizált
tompa-görcsös

AKUT

az érzőidegek
károsodása miatti
kóros funkció

kompreszió
ischaemia
metabolikus okok

gyulladásos

égő-bizsergő
spontán
hyperalgesia
allodynia

funkcionális

KRÓNIKUS

KOMPLEX PSZICHO-NEURO-IMMUNO-ENDOKRIN REAKCIÓ

Pulmonális rendszer

Ventiláció/perfúzió zavar
Artériás hypoxaemia
Hypercarbia
Atalectasia

Cardiovascularis rendszer

Tachycardia
Hypertensio
Myocardialis ischaemia
Ritmuszavar

Endokrin rendszer

Hyperglykaemia
Na-és vízretenció
Fehérjekatabolizmus

MOD

Akut fájdalom:

a vegetatív idegrendszer
aktivitásának tünetei

Tachycardia
Hypertensio
Verejtékezés

Krónikus fájdalom:

Adaptáció –
vegetatív tünetek hiánya
Személyiségváltozás
Fizikai aktivitás csökkenése
Életminőség hanyatlása

Immunrendszer

Funkciócsökkenés

Haemostasis

Thr-adhézió
Hypercoagulatio
Fibrinolysis csökkenése

GI rendszer

Bélhűdés

Urogenitalis rendszer

Vizelet retenció

EGÉSZSÉGES CSECSEMŐ

1-3 hó	3-6 hó	6-12 hó
<p>Fejtartás képtelensége (Landau) fogóreflex eltűnése 8 hetes korra valódi fogás 12 hetes korra hangadás: 4 hét: torokhang 8 hét: magánhangzók 12 hét: öröm kifejezése</p>	<p>5hó: függőleges fejtartás, akaratlagos fordulás Szimmetronikus testtartás 6 hó: kézműködés radiális dominanciával, ülő helyzetbe húzható</p>	<p>Fordulás Mászás Megülés Felállás Lépegetés Tökéletes radiopalmáris fogás Utánzás 8 hó: mássalhangzók, szótagok 1 év: szavak</p>

KORASZÜLÖTT születési súly függvényében

1000-1500g	Hypotonia, gyér mozgások, gyenge sírás-fogó-és Moro reflex éhségérzet jelzésének hiánya
1500-2000g	Jobb izomtónus és fogóreflex, kifejlett Moro-reflex, élénkebb, tárgyakra fixál
2000-2500g	Erőteljes sírás jó izomtónus

a fájdalom neurobiológiája

magzati kor

Az adatok többsége
újszülött patkány vizsgálatokon alapul,
mert neurobiológiai tulajdonságaik
megfelelnek a
24 hetes humán foetusénak.

Magzati kor

8.hét	Helyi ingerre izomrángás
9.hét	Spontán mozgások, talp-és tenyérreflex
13-14.hét	Teljes test mozgás
17.hét	Kezdetleges fogóreflex
22.hét	Pronáció képesség
25.hét	Moro reflex kezdetleges elemei
35.hét	Hozzászokás ! ismételt ingerekhez

magzati kor

Gestatiós hét	Neurofiziológia
7.	Érzőidegvégződések megjelenése a bőrben
6-10.	Autonom idegek kifejlődése
10.	Béta-endorphin-és noradrenalin szintézis
20.	Kéreg neuronjainak számbeli kialakulása EEG-aktivitás Initialis stressz-reakció
17-25.	Thalamo-corticalis összeköttetés
23.	Cortisol-és adrenalin szintézis Valódi stressz-reakció
30-35.	Az ingerületvezető pályák myelinisatiója A fájdalom típusának megkülönböztetési képessége

perifériás fájdalom rendszer

A receptorok megjelenési sorrendje a foetalis életben:

- gyors adaptációjú nyomásreceptorok
- lassú adaptációjú nyomásreceptorok
- gyors adaptációjú mechanoreceptorok
- muscularis afferensek

20.hét: bőr-és nyh. szenzoros receptorai kimutathatók

**perifériás fájdalom rendszer
foetalis periódusban**

A bőr nociceptív idegvégződéseinek denzitása, és neurofiziológiai tulajdonságai a felnőttéhez hasonlóak

A depolarizációs reakció mechanikai, kémiai és gyulladásszerű stimulusra a felnőttével megegyező

A G-protein komplex által közvetített szignál transzdukció adekvát

A nociceptív ingereket a myelinizált A-b és A-d rostok továbbítják a gerincvelő hátsó szarvába (a synaptogenesis és a C-rostok még nem fejlődtek ki)

A receptív mező a maturáció során progresszíven csökken.

gerincvelői hátsó szarv

**A sejtek specializálódása, lamináris rendeződése,
összeköttetések, neurotranszmitter expressziójuk
kezdete: 13.gesztációs hét
komplettálódása: 30-32.gesztációs hét**

**gerincvelői hátsó szarv
neurotranszmisszió**

**Nociceptív
neurotranszmitterek**

subst. P
CGRP
somatostatin

8-10.geszt.hét

glutamat
VIP
neuropeptid Y

12-16.geszt.hét

**Nociceptív transzmisszió
modulátorok**

12-16.geszt.hét

Met-enkephalin

3.trimeszter

Dopamin
Norepinephrin

supraspinalis központok

37.gesztációs hét

**Thalamocorticalis
fájdalomrostok komplett
myelinizációja**

30.gesztációs hét

Az agytörzshöz és thalamushoz
futó nociceptív rostok
myelinizációja

20-24.gesztációs hét

Thalamocorticalis
dendrit arborizáció és szinapszis

26.gesztációs hét

Cortex funkcionális érése

Újszülött -neurofiziológia

-a perifériás nociceptorok stimulációja gyulladáshoz vezet, de neurogén oedemával nem (inadekvát mediátor szint, rosszul organizált receptorképzés?)

-a fájdalom hatása nem órákig, hanem **NAPOKIG tart** (subst.gel. nociceptív specifikus neuronjainak alacsonyabb ingerküszöbe, konvertálódása WDR-neuronná?)

-centrális excitabilitás: **hyperalgesia, allodynia**

-**hyperalgesias reakció akár hetekig** (3.messenger, proto-oncogenek, c-fos...)

-a fájdalom **direkt károsítja a receptorokat és receptív mezőt**

A kontralaterális hátsószarvi fájdalom inhibitorok: a 3. életnap

A leszálló fájdalom inhibitorok: a 3.élethétől jól működnek

Az újszülött fokozott fájdalom szenzitivitásának evidenciái:

Fitzgerald, M.2009, Rokyta, R.2012

- kután flexor reflex: **alacsonyabb ingerküszöb**, prolongált hyperszenzitivitás
- korai és **fokozott neurotransmitter expresszió** a gv. hátsó szarvában
- fokozott **szomatoszenzoros excitabilitás**
- insufficiens gate kontroll mechanizmus** (deszcendáló inhibitor transzmitter expresszió hiánya)
- lassú szinaptikus transzmisszió** a 60.életnapig
- 3-5-szörös mértékű, de rövidebb tartamú endokrin és metabolikus reakció fájdalomra, mint felnőttnél***
- krónikus/ismételt fájdalom: **tartós hiperszenzitivitás**
súlyosabb hosszútávú biológiai és klinikai következmények

Opioid receptorok antinociceptív effektusa megszületés után csökken

A béta-endorphin és morphin antinocicepció a bőrreceptorokban a 2.élethéten jelenik meg, a 4.hétre kifejlődik

A béta endorphin hatékonyabb a morphinnál.

5.életnapon felnőttkori értékre csökken.

Triggere: infekció, apnoe, hypoxia – nem csak fájdalom lehet !

A mechanikai receptorok a 2-4.életnapon kimutathatók

A mechanikus antinocicepció a 7-28.életnapon funkcionál

Az agy defenzív reakciója fájdalomra a 14.élethéten kezdődik

---

prolongált újszülöttkori fájdalom hatásai

élettani

hormonális

biológiai

neurobiológiai

központi idegrendszer
fejlődésének újraprogramozása

fájdalom „emlékezés”

a fájdalom transzmisszió
molekuláris megváltozása

spekulatív vs. reális ?

**kumulatív perinatalis stressz
idegrendszer fejlődésének zavara**

spekulatív vs. reális ??

IMMATURUSOK

fájdalom hyperszenzitivitás

Alacsonyabb ingerküszöb taktilis stimulációra

Fitzgerald M, 1988

Fájdalomra csökkent viselkedési és szívfrekvencia reakció

Rose SA, 1997

Lokálisan károsodott szövetek flexiós reflexküszöbe $\frac{1}{2}$ -e az ép szövetekének

Fitzgerald M, 1989

**Lokálanesztetikummal a hyperszenzitivitási küszöb
helyreállítható !**

Fitzgerald M, 1989

**WIND-UP fenomen:
a nem fájdalmas stimulusok is fájdalomhatást,
kumulatív károsodást váltanak ki !**

Grunau RVE , 1998
Gagnon, RE, 1997
McIntosh N, 1997
Anand KJ, 1997

spekulatív vs. reális ??

MATURUSOK

**kumulatív perinatalis stressz
idegrendszer fejlődésének zavara**

**Érett újszülöttek fájdalmas szülése után 4-6 hónapos korban
védőoltásokra fokozott viselkedési reakció**

Ramsay DS, 1994

**Szülési komplikációk után megváltozott viselkedés
beavatkozásokra, de saroklándzsára nem**

Gunnar MR, 1992

**Ismételt sarok szűrés 24 órán belül: fokozott adreanocorticalis reakció és
szenzitivitás**

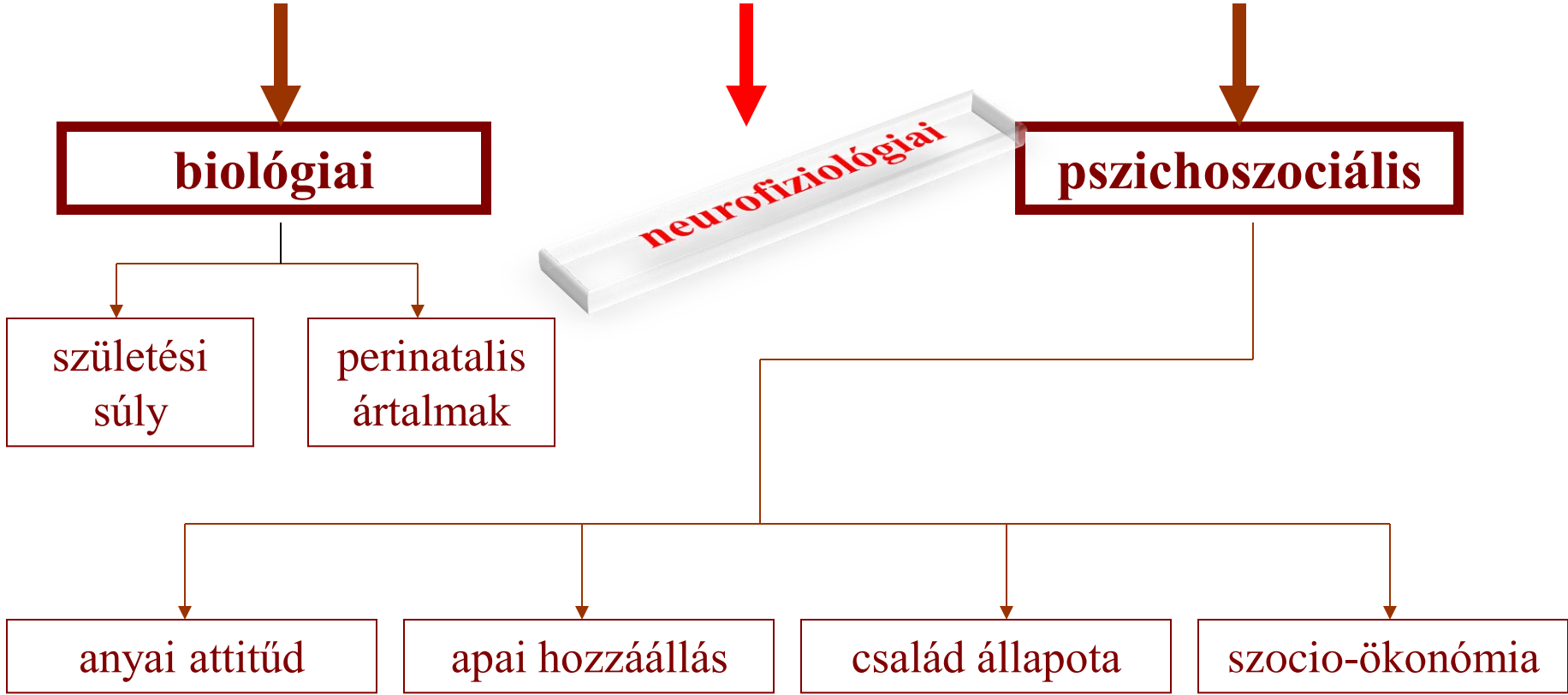
Gunnar MR, 1991

**Újszülöttkori circumcisio után 4-6 hónapos korban: hevesebb
fájdalomreakció, mint circumcisióon nem átesett csecsemőknél**

Taddio A, 1995

**A neonatalis fájdalom oki tényezője az idegrendszer későbbi fejlődési
zavarának**

FÁJDALOMREAKCIÓT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

FÁJDALOM

súlyosság megítélése

saját elmondás
(„self reporting”)

viselkedési/obszervációs
tesztek

életkor

0-3 év

3-8 év

8-11 év

serdülőkor

+ kontaktusképtelen/
nonverbális gyermekek

Vizuális skálák (VAS)

Vizuális + numerikus skálák

Vizuális, numerikus, verbális, stb...

hangadás	sírás ,nyögés
faciális expresszió	grimasz
testtartás	merev, megfeszített
mozgás	fokozott
viselkedés	atípusos, vígasztalhatatlan

NEONATALIS FÁJDALOM-INDIKÁTOROK

fiziológiai

viselkedési

objektív, precíz,
de NEM SPECIFIKUS !

kevésbé objektív, de
SPECIFIKUSABB és
KÖVETKEZETESEBB

A fájdalom multidimenzionális élmény
= megítélése csak multidimenzionálisan lehetséges !

NEONATALIS FÁJDALOM-INDIKÁTOROK I.

Korlátai:

*nem különíthető el a fájdalom és a diszkomfort
egyetlen indikátor nem mérhető*

fiziológiai

indikátor	éretlen	érett	irodalom
szívfrekvencia	↑	↑	Rawlings, Field,Stewens, Porter, Howard
légzésszám	↑↓	↑	Rawlings, Field, Craig, Gonsalves
sO₂	↓	↓	Benini, Stevens,Johnston, Craig
tcO₂	↓	↓	Rawlings, Williamson, Craig
tcCO₂	↑↓		Durand, Porter, McIntosh
vérnyomás	↑	↑	Marchette, Friesen
intracran.nyomás	↑	↑	Raju, Friesen, Durand
vagus tónus		↓	Porter
tenyérizzadás		↑	Harpin, Rutter
Endocrin(inzulin,cort.)		↑	Anand, Gunnar
metabolikus	lactat ↑	alanin ↑	Anand

Fájdalom skála < 1 év: NIPS (Neonatal/Infant Pain Scale)

Faciális expresszió	0-ernyedtt izmok	Nyugodt arc, semleges kifejezés
	1 grimaszok	Homlokráncolás, negatív orr/száj/állkapocs expresszió
Sírás	0 nincs	Csendes, nem sír
	1 nyöszörgés	enyhe, intermittáló nyöszörgés
	2 élénk sírás	Hangos, éles, folyamatos sikoly
Légzés	0 nyugodt	Szokásos csecsemőkori minta
	1 megváltozott jelleg	Irreguláris, gyorslégzés, öklendezés
Fv-k	0 relaxált	Nincs rigiditás, alkalmi random mozgások
	1 flexió/extenzió	Feszés, nyújtott, rigid, rapid extenzió/flexió
Av-k	0 relaxált	Nincs rigiditás, alkalmi random mozgások
	1 flexió/extenzió	Feszés, nyújtott, rigid, rapid extenzió/flexió
Éberség	0 alvás/ébredés	Csendes, békésen alszik v. éber-nyugodt
	1 nyűgösség	Nyughatatlan, végtagjaival csapkod

NEONATALIS FÁJDALOM-INDIKÁTOROK

fiziológiai

viselkedési

sírás
facialis expresszió
egyszerű motoros reakció
komplex magatartás

specifikusabb és következetesebb

korlátai:

- a megfigyelő folyamatos jelenlétét igényli
- gesztációs kor, betegség, stressz csökkenti az intenzitását
- beavatkozások, gyógyszerek befolyásolják

Grunau RVE, 1987
Wasz-Höckert O, 1985
Johnston CC, 1993
Rushforth JA, 1995
Rokyta, R.2012

A sírás jellemzői

Grunau RVE, 1987
Wasz-Höckert O, 1985
Johnston CC, 1993
Rushforth JA, 1995
Rokyta, R.2012

-egyedüli kommunikáció a nonverbális életkorban és állapotokban

-latenciája, hangszínezete a gesztációs kor függvénye

-nem fájdalomspecifikus reakció (félelem, éhség)

-fájdalom, félelem, éhség provokálta sírás megbízhatóan elkülöníthető gyakorlott megfigyelő által, és spektrográfias analízissel

-jellegének megváltozása korrelál a fájdalom intenzitásával

-nem alkalmazható indikátorként intubáció, lélegeztetés, altatás, relaxálás esetén

Facialis expresszió jellemzői

Ekman P, 1979
Hadjistavropoulos HD, 1994
Izard CE, 1980
Slater, R.2010

-fontos indikátor, mert független a tanult viselkedéstől

-a csecsemő fájdalomra adott természetes reakcióját fejezi ki

-manifesztációja függ a stimulus típusától: öröm, szomorúság, meglepetés, fájdalom

-latenciája függ a gesztációs kortól

-hiánya nem jelent fájdalommentes állapotot !

Motoros reakció jellemzői

-éretteknél és koraszülötteknél egyaránt:

a felső-és alsóvégtagok flexiója és addukciója fájdalomra

Rich EC, 1987
Andrews K, 1994

Komplex viselkedési reakció jellemzői

-a non-REM alvásfázis prolongációja

-az ébrenléti fázis tartamának növekedése

-fájdalomstimulus után 1 órával fokozott irritabilitás

-fájdalomstimulus után 22 órával zavart magatartás

Marshall RE, 1980
Emde RN, 1971
Anders TE, 1974

ERŐS OPIOID

**enyhe opioid
alfa2-agonista**

non-opioid

opioid   **súlyos fájdalom**

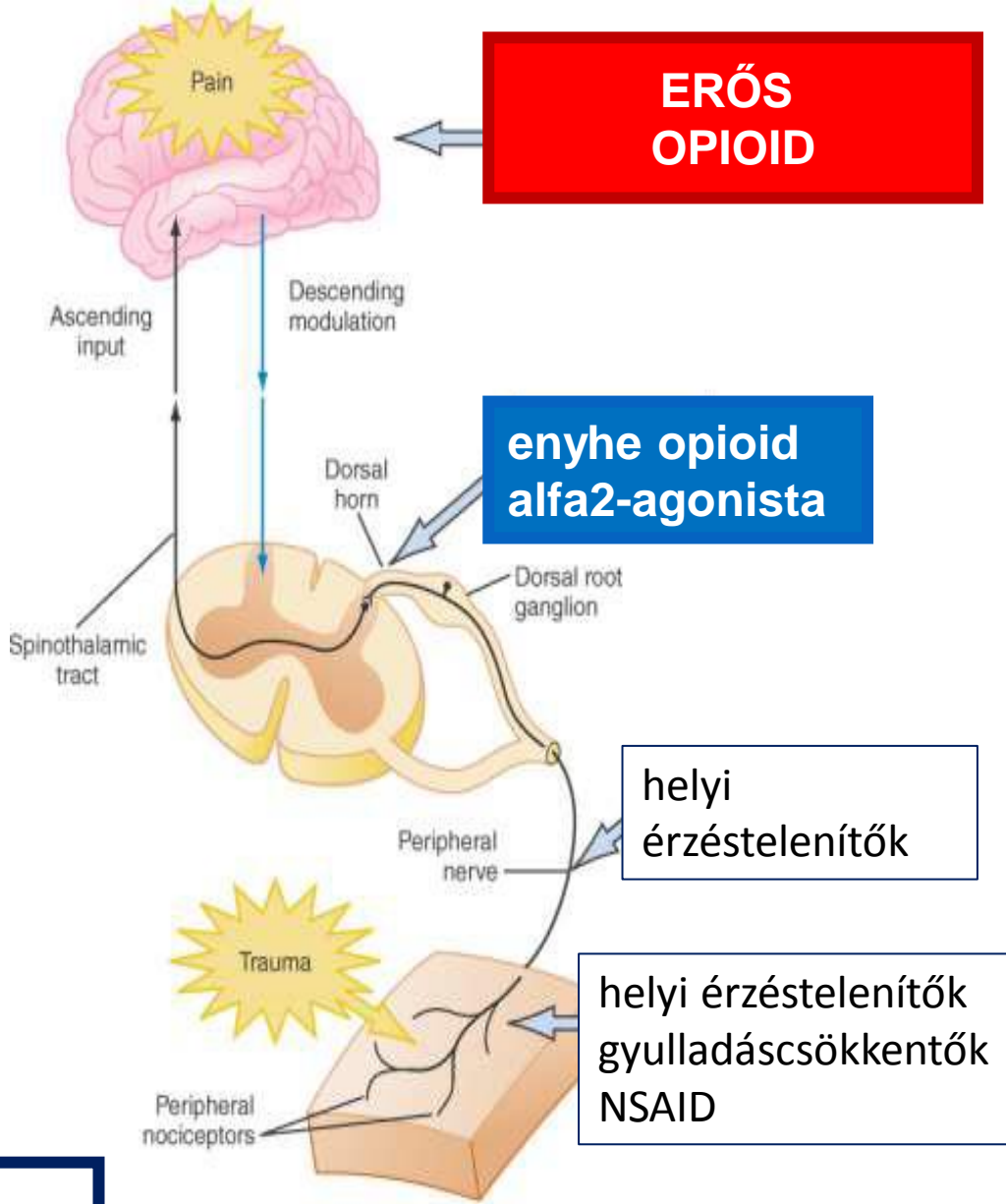
**Algopyrin
Demalgonyl**   **erős fájdalom + láz + enyhe gyulladás**

**Acetaminofen:
paracetamol**   **közepes fájdalom +/- láz -gyulladás**

**Salicylat:
Aspirin
Kalmopyrin**   **enyhe fájdalom + láz + kor>12 év**

•[Naproxen](#)
•[Mefenamic acid](#)
•[Indomethacin](#)
•[Ketoprofen](#)
•[Piroxicam](#)   **enyhe fájdalom + gyulladás**

± adjuváns terápia

NEM OPIOID ANALGETICUMOK

Gyógyszercsop.	javallat	analgetikus hatás	mellékhatás	készítmény	megjegyzés
Salicylatok	Gyulladáscsökkentés Lázcsillapítás Fájdalomküszöb emelése	Enyhe Rheum.arthr. Menstr.fájd. Posztop.fájd.	-gyomorvérzés -asthma -veseműködés romlása -szalicilizmus (halláscsök.,szédülés, hányás)	Aspirin, Kalmopyrin	Thr-aggr.gátlás, cardioprotekció KI<12 év: Reye- s.
Acetaminofen	Lázcsillapítás Fájdalomcsillapítás	Közepes Fej,izom, torokfájd., láz	Fulm.májelégt.napi>150 mg/kg Éhezés! Csv.károsodás Bronchospasmus	Paracetamol 60 féle	Láz-fájd.csill.időeltolódás: 1-1,5 h Ha nincs szüks.gyull.csökkentésre
NSAID	Gyulladáscsökkentés	salicylathoz hasonló, paracetamolnál erősebb	-GI mellékhatás -Vesekárosítás hypovolaemia, szívbetegség esetén -Vérképzési zavar	diclofenac, ibupr., napr., ketorol., indomet., piroxicam	-Ibuprofen előnyös kevés mh.miatt -ketorolac iv. adható
Metamizol	Fájdalomcsillapítás Lázcsillapítás Gyulladáscsökkentés	Erős Görcsös, reumás, posztop., tumoros	Agranulocytosis Anaphylaxia Görcs Thrombopenia Hypotensio	Algopyrin, Demalgonyl	Germicis-C= barb: görcsprofilaxis KI: Se<1500, Kor< 3 hó Ts < 5kg

SÚLYOS FÁJDALOM:

OPIOID

ANALGETICUMOK

OPIOIDOK

komplex analgetikus hatás

supraspinalis

spinalis

perifériás

- Transzmitter (P-anyag, glutamát) felszabadulás gátlása
- Ingerületáttevődés és szállítás gátlása
- Leszálló gátló pályák aktiválása
- Szöveti nociceptor érzékenység csökkentése
- Pszichés és szomatikus fájdalomreakciók (megélés, tudatosulás) csökkentése

Analgetikus hatás:

μ-receptor

stimulálással

OPRM1-gén polimorfizmus

Jelentős egyéni különbségek

mellékhatások

Légzőközpont depresszió

Fizikai dependencia

Eufória

OPIOIDOK

Tiszta μ -agonista:

morfin, fentanyl, pethidin, methadon:

dózissal arányosan fokozódó analgesia és légzésdepresszió

Plafoneffektus:

Kevert μ -agonista/ κ -antagonista:

nalbuphin:

Parciális μ -agonista:

buprenorfin:

dózisemeléssel egy határon túl nem

fokozódik az analgesia és

légzésdepresszió

hyperalgesia tartós gátlása

De: dysphoria, hallucináció

receptor	hatás	agonista	antagonista	parciális agonista
$\mu-1$	supraspinalis analgesia	morfin β -endorfin	naloxon pentazocin	buprenorfin
$\mu-2$	euphoria légzésdepresszió bradycardia gastrointestinalis motilitás csökkenése függőség	pethidin fentanyl sufentanyl alfentanil meperidin piritramid	nalbuphin	
δ	M-aktivitás modulációja	leu-enkephalin	naloxon	
κ	spinalis analgesia sedatio myosis ADH-fel szabadulás csökkenése hypoventilatio	dynorphin morfin buprenorfin pentazocin butorphanol	naloxon	naloxon nalbuphin levallorphan
σ	dysphoria hypertonia tachycardia tachypnoe mydriasis	pentazocin nalbuphin nalorphin butorphanol (ketamil)	naloxon	
ϵ	(?)	B-endorfin	ketocyclazocin	

OPIOID ANALGETICUMOK választásának szempontjai I.

- ❖ A fájdalom jellege, intenzitása, tartama
- ❖ Az opioid farmakológiai jellemzői: erőssége, hatástartama, mellékhatásprofilja
- ❖ Adagolási időközök szigorú betartása

Mérsékelt fájdalom	Orális opioid
Krónikus fájdalom	Hosszú hatású opioid
Súlyos fájdalom	Erős opioid
Epizodikus akut súlyos fájdalom	iv. morphin
Konstans krónikus súlyos fájdalom	Transdermalis fentanyl Hosszú felezési idejű methadon

MEGFONTOLÁSOK VESE-és MÁJKÁROSODÁS ESETÉN

Kumulálódó opioidok: meperidin, morphin, tramadol

Alkalmazható: fentanyl, methadon

Egyéni mérlegelés: oxycodon, hydromorphon

Kerülendő: morphin

El kell osztatni az opioidokkal kapcsolatos alaptalan félelmeket és tévhiteket!

**Életveszélyes mellékhatások
Függőség
Reménytelen a gyermek betegsége**

AZ OPIOIDOK MELLÉKHATÁSAI és kezelésük

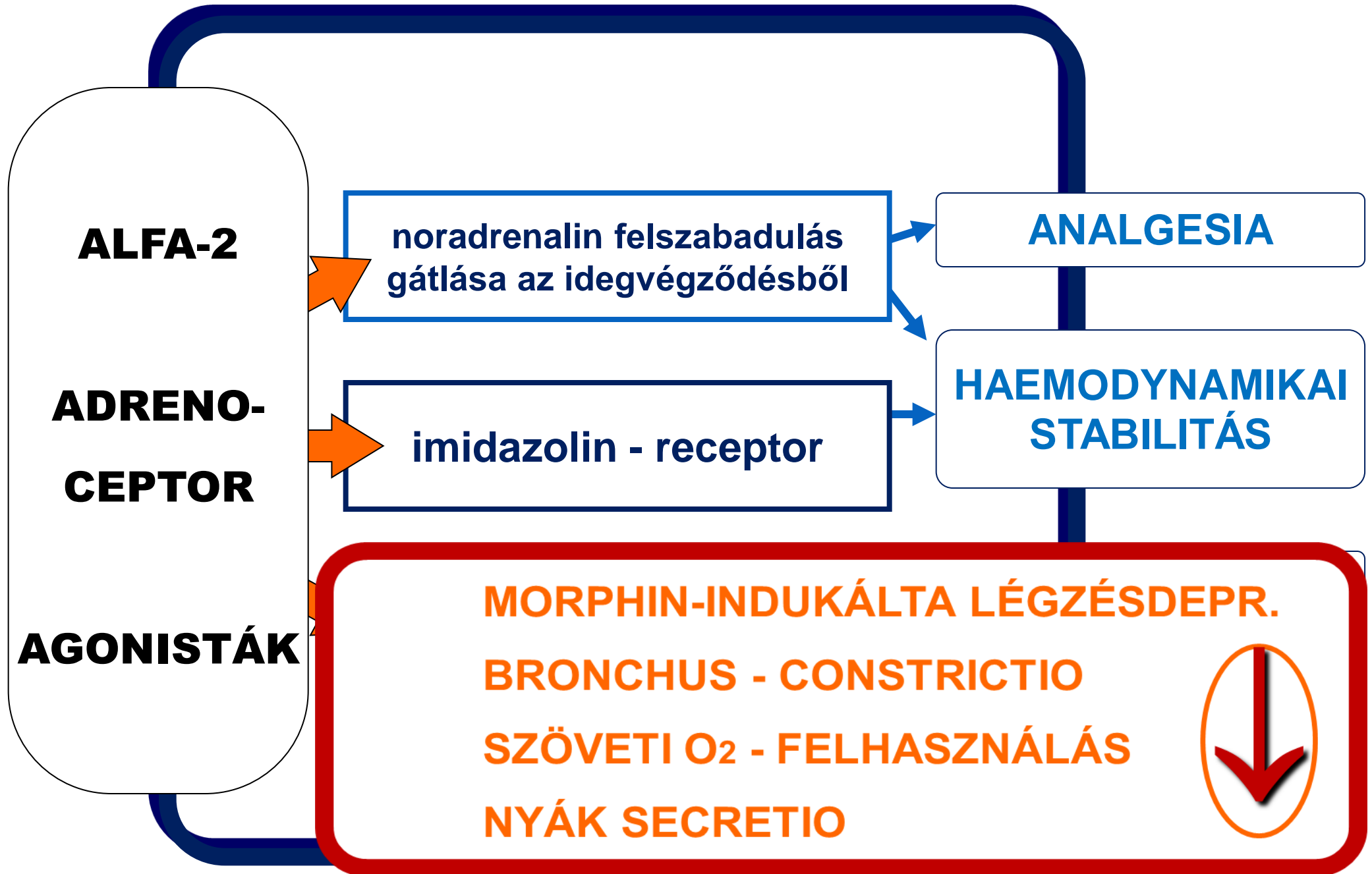
constipatio	Senna, Mg-citrát, lactulose
sedatio	Coffein, dextroamphetamin, methylphedynat
hányinger, hányás	Promethazin, ondansetron, droperidol
pruritus	Diphenhydramin, hydroxylin, butorphanol
dysphoria, confusio, hallucináció	haloperidol
vizelet retenció	oxybutyryn
légzésdepresszió	naloxon 1-2 mcg/kg/5 perc (max.10 mcg/kg)

Légzésdepresszió:

kockázata kicsi:
az adagolás titrálásával és
a hatás folyamatos monitorozásával

Életvégi szenvedésenyhítés:
Nem sietteti a haldoklás folyamatát

Dependenciától való félelem miatti
elégtelen analgesia nagyobb probléma, mint a hozzászokás

A NEONATALIS FÁJDALOM KONTROLLJA

Amerikai és Kanadai Gyeremkorvostársaság ajánlása 2006

- ❖ *Rutinszerű monitorozás minden újszülöttnél*
- ❖ *Fájdalmas procedúrák minimalizálása*
- ❖ *Minden fájdalmas beavatkozáshoz preemptív bedside analgesia !*
- ❖ *Szülő aktív bevonása a nemgyógyszeres fájdalomterápiaként*
- ❖ *Gyógyszeres és nem gyógyszeres analgesia kombinálása*

LÉPCSŐZETES NEONATALIS ANALGESIA

Mély sedatio v. általános anesztézia: opioid + sedatívum kombináció

Speciális idegblokkok, lidocain infiltráció

Opioid lassú iv. infúzióban: fentanyl, morphin

Acetaminohen: po., pr., iv.

Helyi érzéstelenítő: lidocain, amethocain, tetracain

Nem gyógyszeres: cumi, kenguru, cukor, végtagok flexiós pozíciójának megőrzése, szoptatás/anyatej,
„**érzelmi szaturáció**”: érintés, hangok, színek, ízek

**ADDITÍV/SZINERGETIKUS ANALGETIKUS
EFFEKTUS !**

**ADDITÍV
MÓDSZEREK
ÉRZELMI
SZATURÁCIÓ**

Szoptatás/anyatej metaanalízis

Kevesebb sírás hasonlóan a sucrózhoz

Kisebb szívfrekvencia emelkedés hasonlóan a sucrózhoz

Alacsonyabb fájdalom score-k mint sucróz esetén

Procedurális fájdalomnál hatékonyabb mint a sucróz

Hatékonyabb analgesia, mint a többi nem gyógyszeres-nem nutritív módszer esetén

Nem nutritív cumizás, ringatás

Csökkenő sírás minor proceduráknál

Kisebb hatékonyság, mint sucróz esetén

WHO-irányelv

- Rendszeres és folyamatos fájdalommonitorozás a betegség teljes gyógyulásáig – a fájdalom fennállásáig
- Nem gyógyszeres és gyógyszeres módszerek együttes/kombinált alkalmazása
- A fájdalomcsillapításnak biztosítania kell a gyermek nyugodt éjszakai alvását
- Az orális készítmények előnyben részesítése, a fájdalmas beadás lehetséges elkerülésére
- Felkészülés a mellékhatások észlelésére és kezelésére
- A fájdalomcsillapító megválasztása a fájdalom intenzitásának függvénye
  - enyhe: paracetamol, NSAID
  - közepes és súlyos: opioidok
- Adjuváns kezelés az „analgetikus létra” bármely fokán alkalmazható

*A legkevésbé erős de még kellően hatékony szer
alkalmazása*

A terápia lépcsőzetes

Súlyos fájdalom csak opioiddal csillapítható

A dogmák ledőltek!

-az éretlen idegrendszer jó fájdalomtoleranciája vs.
kisebb fájdalomingerre intenzívebb fájdalomreakció

--nincs monitorozási lehetőségünk a nonverbális korosztálynál vs.
vannak kommunikációt nem igénylő fájdalom indikátorok

-a kisgyermek később úgysem emlékszik rá vs.
**az idegrendszer akár életre szólóan nem felejt
maradandó axonkárosodás, ingerküszöbcsökkenés,
az idegrendszer fejlődésének zavara**

a fájdalomcsillapítás szükségtelensége koraszülötteknél, újszülötteknél és
csecsemőknél vs.
adekvát fájdalomcsillapítás kötelező